Regionaal- ja Põllumajandusministeerium

Ühine põllumajanduspoliitika 2027+

Kristel Maidre

19.11.24

Eesti toidu visiooni-dokument

Toidu varustuskindluse strateegia

Roheülemineku teekaart 4 põllumajandus-sektoris

Ringbio-majanduse teekaart

PõKa 2030 VISIOON

Eesti toit on hinnatud ja maal on hea elada!

ÜLDEESMÄRK

Eesti toit on eelistatud, keskkond ja elurikkus on hoitud, toidusektori ettevõtted on edukad ning maa- ja rannakogukonnad on elujõulised

ALAEESMÄRK

Tark ja kestlik põllumajandus, toidutootmine ja maaelu ning ohutu toit ja hoitud keskkond

ALAEESMÄRK

Kestlik kalandus, mis tagab kalandusvaldkonna konkurentsivõime ja kalavarude jätkusuutliku majandamise

Tegevussuunad

- Põllu-majandus-keskkond
- Taimetervis, loomade tervis ja heaolu
- Toiduohutus
- Kvaliteetsed sisendid põllu-majanduses
- Põllumajandus-saaduste tootmine, väärindamine ja turustamine
- Maa- ja rannapiirkonna areng
- Teadus ja innovatsioon ning teadmussiire
- Kestlik kalandus

Horisontaalsed arendusteemad

Biomajandus, eksport, keskkond ja maapiirkonna terviklik areng

ÜPP eesmärgid 2023-2027

Tõhustada arukat, vastupidavat ja mitmekesist põllumajandus-sektorit, mis tagab toiduga kindlustatuse

Edendada keskkonnahoidu ja kliimameetmeid ning panustada liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse

Parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda

Sektoriülese eesmärgina sektori kaasajastamine teadmiste edendamise ja jagamise, innovatsiooni ja digiülemineku abil põllumajanduses ja maapiirkondades ning ergutades nende kasutuselevõttu

Komisjoni poliitilised suunised

- Euroopa Komisjoni Presidendi Ursula von der Leyen`i teise ametiaja **<u>põllumajanduse ja toidu visoon</u>** tulemas esimese 100 päeva jooksul
- Uue ametiaja (*2024-2029*) poliitilised suunised:
  - **Konkurentsivõimeline**, **kestlik ja vastupidav** toidusüsteem toiduga kindlustamiseks
  - Põllumajandustootjate **õiglane ja piisav sissetulek,** positsiooni tugevdamine tarneahelas, ebaausate kaubandustavade vähendamine
  - **Sihitud eelarve ja poliitika** eesmärgid ning tasakaal investeeringute, regulatsioonide ja stiimulite vahel
  - **Kliimaneutraalsuse** saavutamine aastaks 2050, kliimamuutustega kohanemine
  - Toidu väärtusahela konkurentsivõime tõstmine läbi **innovatsiooni, investeeringute, koostöö**

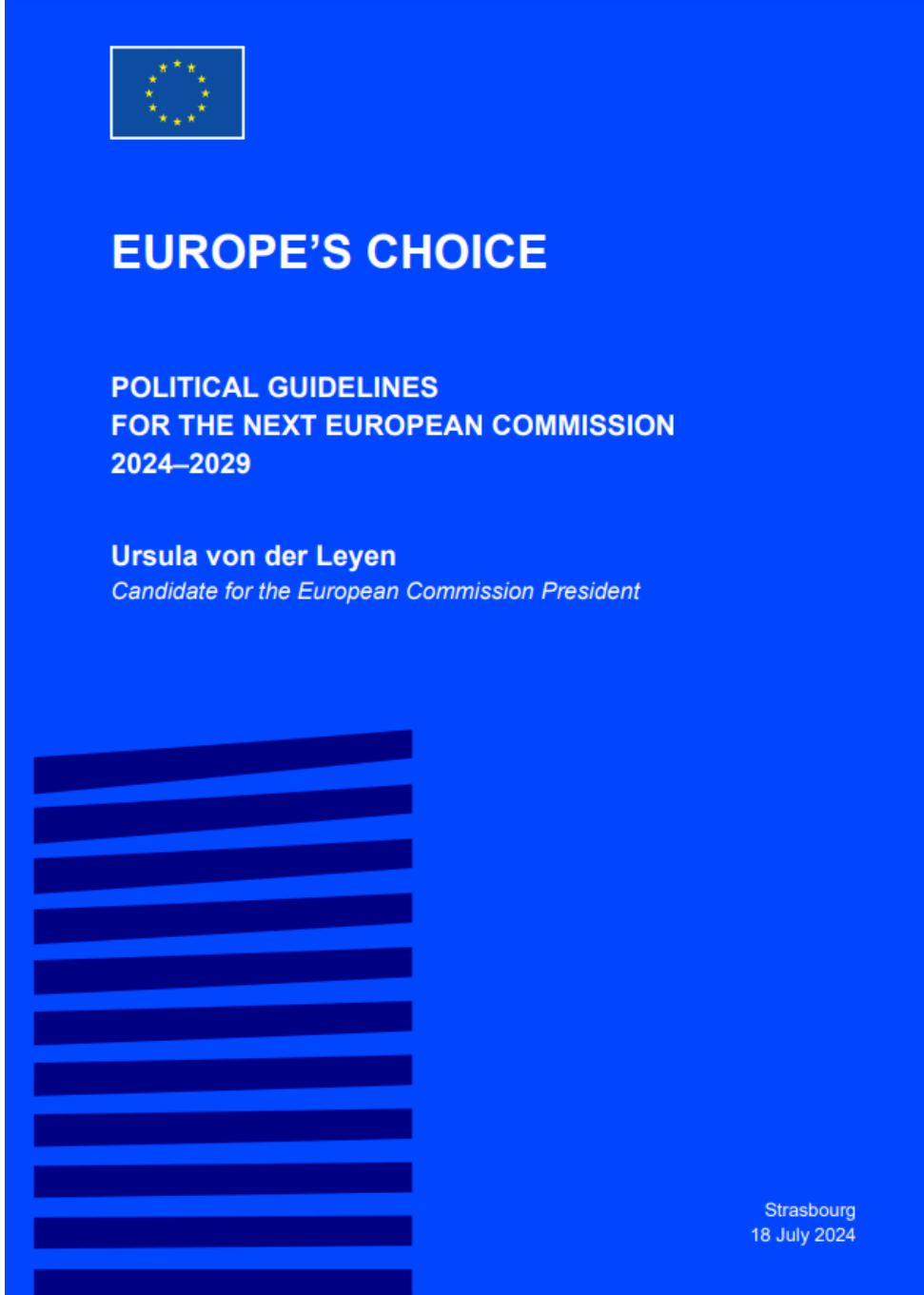

Strateegilise dialoogi raport

Eesmärk: sotsiaalselt vastutustundlik, majanduslikult kasumlik, keskkonnalaselt kestlik põllumajanduse ja toidusüsteem

1. Tugevdada põllumajandustootja positsiooni tarneahelas
2. Uus lähenemisviis kestlikkuse saavutamiseks
3. ÜPP eesmärgipärane rakendamine
   (1) sotsiaal-majanduslikud toetused põllumajandustootjatele, kes seda vajavad
   (2) edendada positiivse keskkonnaalaseid tegevusi ja loomade heaolu
   (3) maapiirkondade jaoks soodsate tingimuste loomine
4. Ülemineku rahastamine – *Ajutine õiglase ülemineku fond*
5. Kaubanduspoliitikas edendada kestlikkust ja konkurentsivõimet
6. Tervislike ja kestlike toiduvalikute eelistamise edendamine
7. Kestlike põllumajandustavade edendamine

Strateegilise dialoogi raport

…

8. KHG vähendamine põllumajanduses
9. Kestlike loomakasvatustavade edendamine
10. Paremini säilitada ja majandada põllumajandusmaad, edendada vee säästvat kasutamist, arendada uuenduslike aretusviise taimekasvatuses
11. Riski ja kriisijuhtimine
12. Põlvkondade vahetus ja sektori atraktiivsus
13. Teadmistele ja innovatsioonile parem juurdepääs ja nende kasutamine
14. Uus koostöömudel toidusektoris

Strategic Dialogue on the Future of EU **Agriculture**

A shared prospect for farming and food in Europe

Nõukogu järeldused ÜPP 2027 +

Tagada konkurentsivõimeline, kriisikindel, kestlik ja teadmistepõhine põllumajandussektor

- Toetas 26 riiki, ei toetanud Rumeenia
- ÜPP jätkumine ühispoliitikana, suurem sidusus kahe samba vahel
- Piisavad ressursid eesmärkide täitmiseks
- **OT võrdsutamine on tundlik teema, millele tuleb otsida lahendust**
- Parandada toiduainete tarneahela toimimist
- **Põllumajandustootjate sissetuleku stabiilsus**
- **Konkurentsivõime tarneahelas** vajab jätkata investeeringutega
- Parandada strateegiakavade toimimist, digitehnolooogia halduskoormuse vähendamiseks
- **Roheüleminekuks** on vaja stiimuleid ja koostööd põllumajandusettevõtjatega
- Tingimuslikkuse lihtsustamine, jätkata ökokavade ja II samba keskkonna meetmetega
- **Riskijuhtimisel** teadlikkuse suurendamine, kohanemis ja ennetusmeetmed
- **Teadmistepõhine põllumajandus**, ringbiomajanduse tähtsus

Council of the European Union

Brussels, 23 October 2024
(OR. en)

14797/24

AGRI 759
AGRILEG 416
AGRIFIN 125
AGRISTR 74
AGRIORG 151

OUTCOME OF PROCEEDINGS

From:	General Secretariat of the Council
On:	22 October 2024
To:	Delegations
No. prev. doc.:	14470/24
Subject:	Conclusions on a farmer-focused post-2027 Common Agricultural Policy

At the meeting of the "Agriculture and Fisheries" Council on 21 and 22 October 2024, discussions did not lead to reaching a consensus on conclusions on a farmer-focused post-2027 Common Agricultural Policy. However, the Presidency concluded that the text annexed to this note was supported or not objected to by 26 delegations.

Ajajoon

	Eesistumine	
2024	Ungari	Eesistuja järeldused 22.10.24
2025	Poola	➢ Komisjoni põllumajanduse ja toidutootmise visioonipaber ➢ ÜPP 2023-2027 tulemusaruanne
	Taani	**Avaldatakse uue ÜPP ja MFF õigusaktide eelnõud**
2026	Küpros	MFFi ja ÜPP läbirääkimised
	Iirimaa	
2027	Leedu	
	Kreeka	
2028	Itaalia	Uue ÜPP rakendamine või üleminekuperiood?
	Läti	

Seisukohtade ettevalmistamine

Valitsuse seisukohtade kujundamine

Läbirääkimised teiste liikmesriikidega

Põllumajandussektori majandustulemused

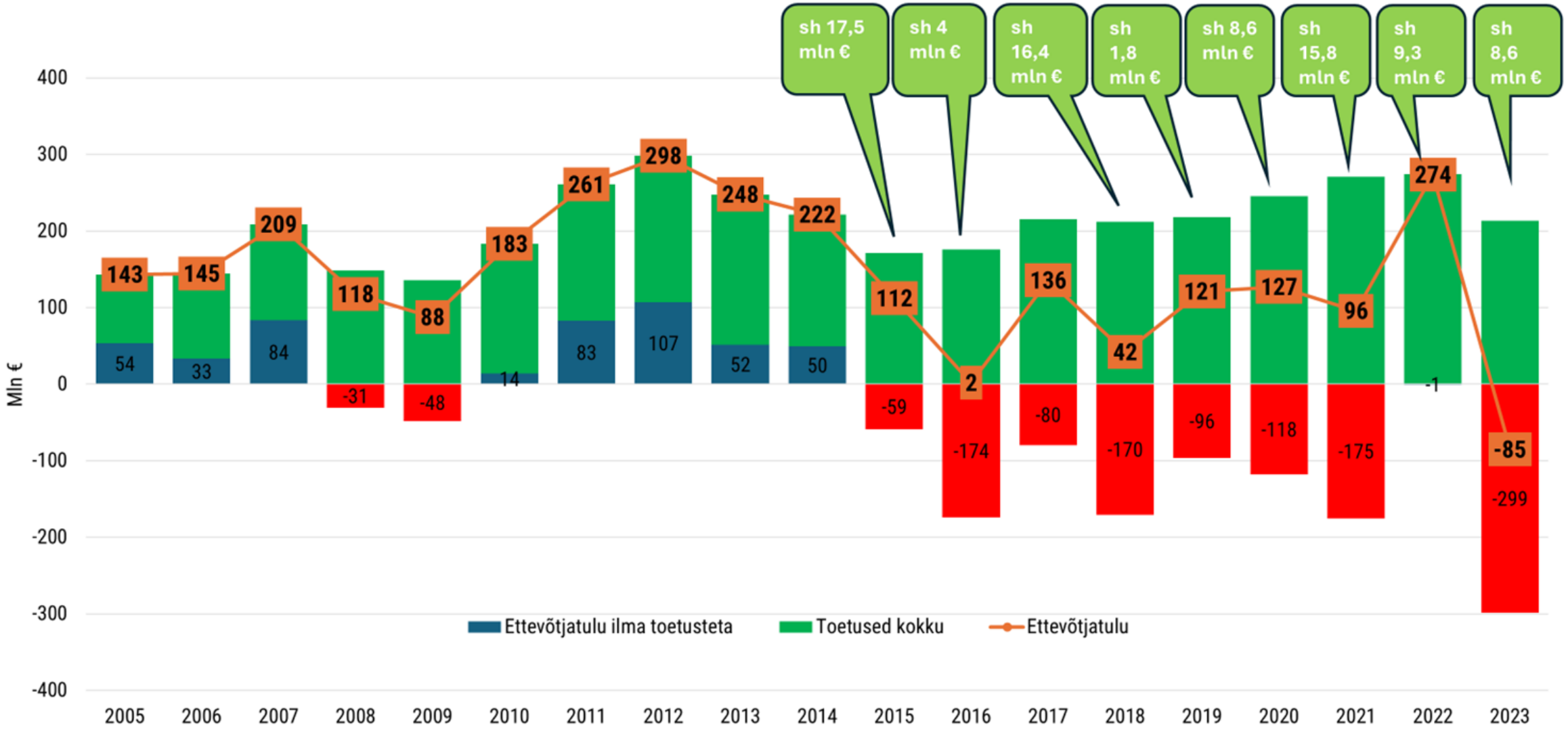

Allikas: SA, REM

Põllumajanduse majandustulemused tootmistüübiti

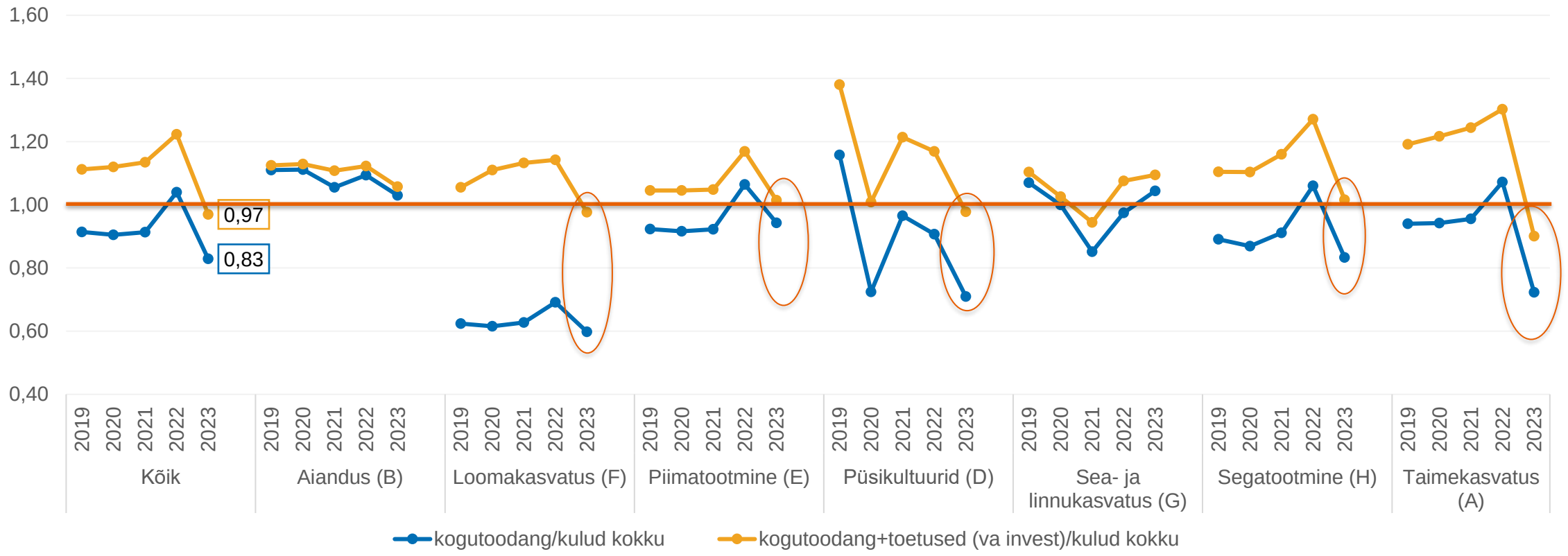

Kogutoodangu väärtus kattis kogukulusid 2023. a väiksemal määral kui varasemal neljal aastal (va sea- ja linnukasvatus)

Allikas FADN: 2023. aasta tulemused

Eesti seisukohad järgmise ÜPP finantsperioodi ettevalmistamiseks

Eesmärgid ja nende rahastamine

- Põhieesmärgid ei ole muutunud, lisandunud on uued eesmärgid – nendele vastamiseks tuleb ÜPP eelarve kõrval kaasata ka teiste fondide vahendeid
  - ÜPP osa EL eelarves on vähenenud
  - Tarneahela tasakaal
  - Mõjude hindamine ja tulemuspõhisus
- **Otsetoetuste võrdsustamine** ja konkurentsimoonutuste vähendamine ühisturul
- Otsetoetuste vahendite jaotus:
  - sissetulekutoetused - põllumajandusmaa heas korras hoidmiseks
  - Ülejäänud vahendid suunata sekkumistesse, mis tegelevad konkreetsete eesmärkide täitmisega ja kestlikkuse väljakutsete lahendamisega - ühiskonnale oluliste väärtuste loomise ja hoidmisega

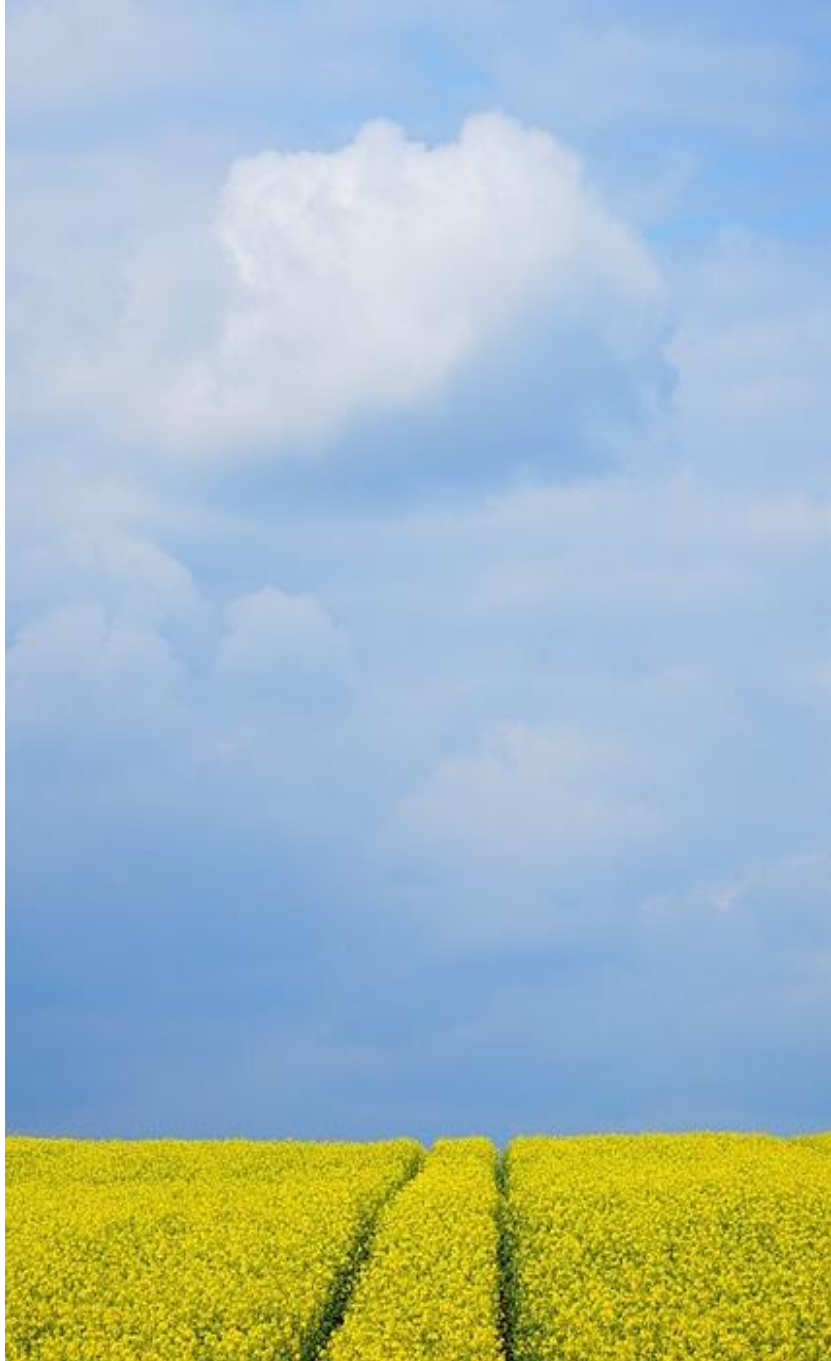

Otsetoetuste tasemed

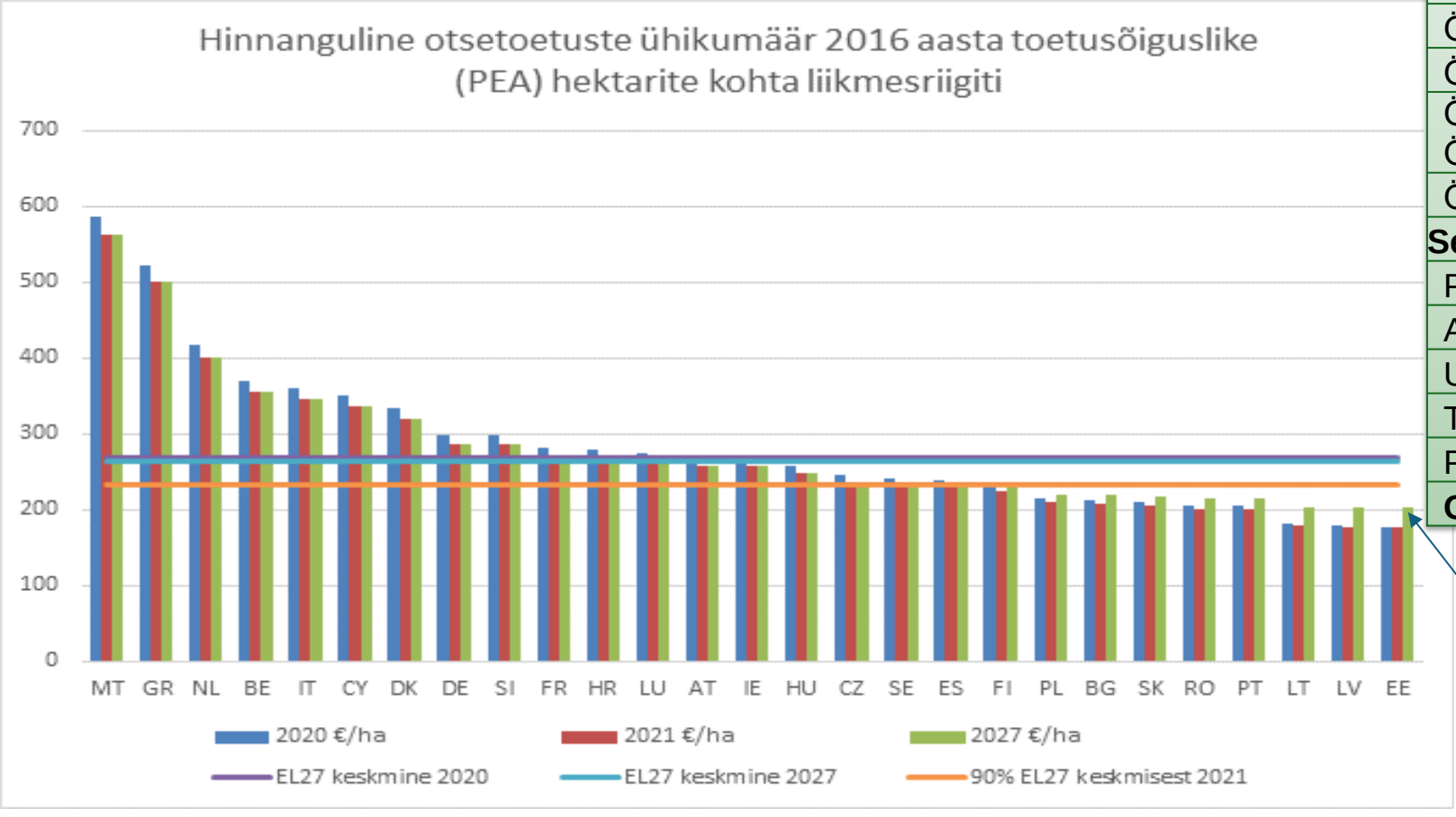

Otsetoetused 2027		
Põhisissetulekutoetus	52%	104 833 739
Ümberjaotav toetus	5%	10 250 937
Noorte toetus	2%	4 100 375
Ökokavad	**28%**	
ÖK 1: KSM		29 871 260
ÖK 2: Mahe		20 300 000
ÖK 3: Ökoalad		6 635 000
ÖK 4: Ökosüsteemiteenused		2 000 000
ÖK 5: Mesilaste korjeala		375 000
Seotud toetused	**13%**	
Piimalehm	6%	12 480 186
Ammlehm	3%	5 746 981
Utt ja kits	1%	1 116 535
Teravili	3%	5 258 547
Puu- ja köögivili	1%	2 050 188
Otsetoetused kokku	**100%**	**205 018 748**

2027 Otsetoetuste eelarve
205 018 748 eurot

2022 põllumajandusmaa
986 210 ha

208 euro/ha

Teadus- ja arendustegevus

- Uusimate lahenduste, sh uute tootmisviiside rakendamine
- Innovatsiooniga kaasneva riski maandamine
- Uute teadmiste viimine teadlastelt tootjateni
- Teadus- ja rakendusuuringud - sektori ees seisvate väljakutsete lahendamiseks, sh roheüleminekuks
- Kvaliteetsed ja digitaliseeritud **andmed**
- Andmepõhised teenused ettevõtjatele
- Täppis- ja digitehnoloogiate kasutuselevõtt
- Tehnoloogia arendamine, innovatsioon, uute lahenduste ja ärimudelite rakendamine ning laiem kasutamine vajab suuremas mahus ka vastavaid investeeringuid

Riskid ja kriisid

- Riskijuhtimise rolli kasv - riskide ja kriisidega toimetulekuks on vaja rohkem rõhku panna nende **ennetamisele ja nendega kohanemisele**
- Teadlikkuse tõstmine riskidest ja nende realiseerumisel tekkivate kahjude vähendamine
- **EL põllumajandusreservi uus lahendus** või riikidepõhised ümbrikud
- Ühisturu toimimine ja kriiside ajal
- Turukorraldus kui turvavõrgustik

Põlvkondade vahetus

- Uued ettevõtja ja uued teadmised sektori jaoks olulised
- **Terviklikud lahendused põlvkondade vahetuseks vajalikud**
- Tegeleda tuleb ka noorte sektoris püsimisega - võimaldada nõustamisteenuseid ja luua vajalikke tugisüsteeme

Keskkond ja kliima

- **ÜPP peab toetama põllumajanduse ja toidutootmise kestlikumaks muutumist**
  - võimaldama rakendada sekkumisi keskkonna- ja kliimaprobleemide lahendamiseks
  - kestlike tootmispraktikate kasutuselevõtu laiendamine, ökosüsteemiteenuste pakkumine
  - tegevuspõhistelt nõuetelt tulemuspõhistele meetmetele
- **Kestlik toidutootmine**
  - põllumajandusettevõtete esmane ülesanne on toidu tootmine, kuid samal ajal tuleb arvestada ka sektori ees seisvate kliima- ja keskkonna väljakutsetega
  - leida tasakaal kohati vastandlike keskkonna- ja kliimaeesmärkide vahel
- Suurem **paindlikkus püsirohumaade säilitamisel** - kohustusega peavad olema hõlmatud vaid pikaajalised liigirikkad rohumaad

Loomade heaolu ja ringbiomajandus

- **Vastutustundlik loomakasvatus – „üks tervis“**
  - positiivne mõju keskkonnaeesmärkide saavutamisel (elurikkus, süsiniku sidumine)
  - loomade heaolu suurendamine
  - antibiootikumide kasutamise vähendamine
  - parem karjatervis
- **Ringbiomajandus ja uued ärimudelid**
  - Keskne roll sektori kliima- ja keskkonnaeesmärkide saavutamisel
  - Täiendava lisandväärtuse loomine, ressursside tõhusam kasutamine, suurem ringlussevõtt ja tehnoloogia arendamine

Lihtsustamine

- **Paindlikum sekkumiste raamistik** - vajalik on luua võimalused ÜPP toetuste nõuete kiireks kohandamiseks vastavalt turu- või ilmastikutingimuste muutumisele
- **Tingimuslikkuse süsteemi lihtsustamine** ja nõuete kontrollimisel digitehnoloogiate kasutamine
- **Finantsinstrumentide** rakendamise paindlikkus

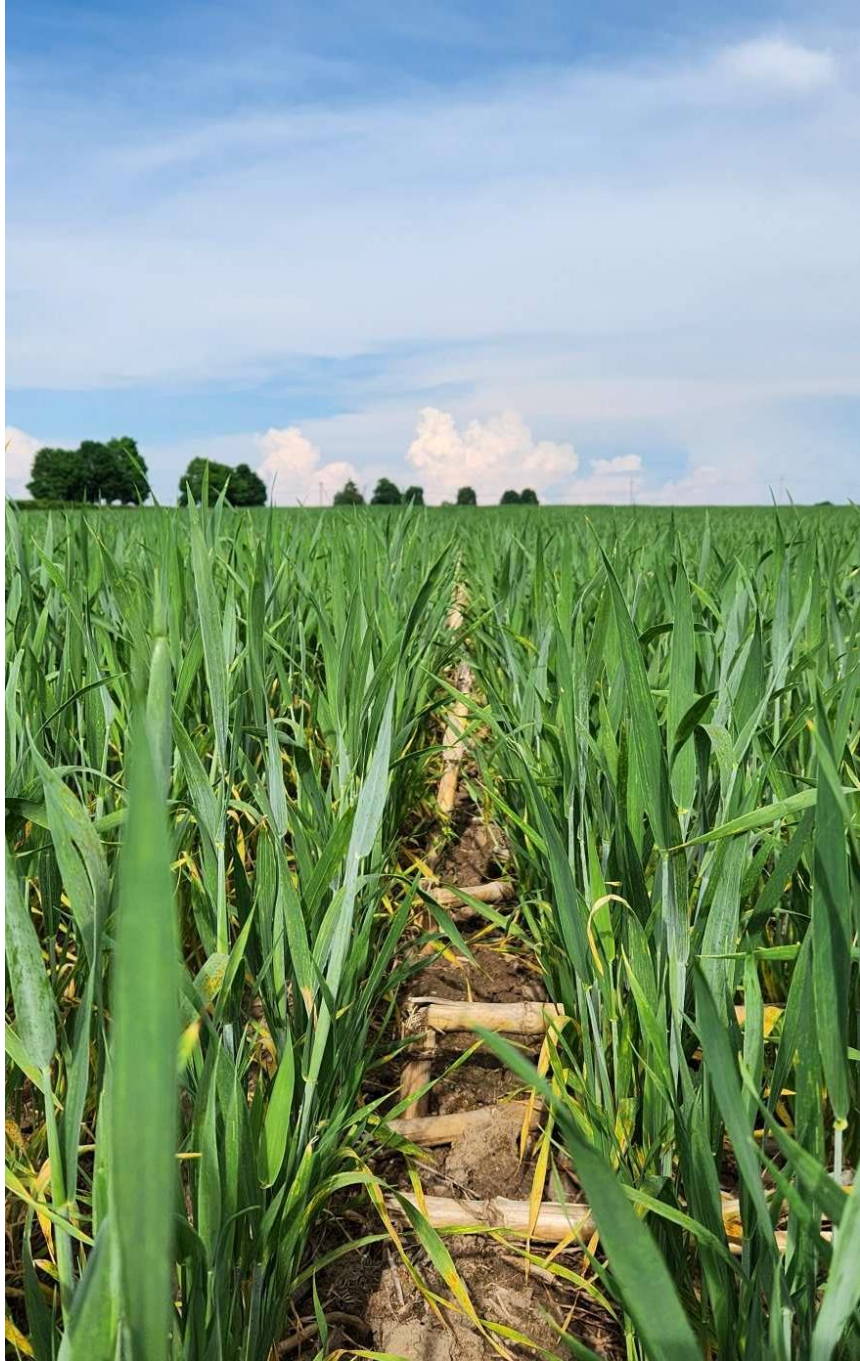

Maapiirkondade terviklik areng

- **ÜPP peab tagama maaelu jätkusuutliku ja regionaalselt tasakaalustatud arengu** – keskenduda maapiirkondade mitmekesisele ja kõrge lisandväärtusega majandustegevusele, digivaldkonna võimaluste kasutuselevõtt, jätkata kogukondliku lähenemisega
- **Atraktiivsed ja hästi tasustatud töökohad -** luua tingimused koostööd toetavaks ettevõtluskeskkonnaks ning võimestada ettevõtteid looma atraktiivseid töökohti
- ***Rural proofing* EL poliitikate tasandil** - vaja on strateegilist lähenemist, mis sisaldab konkreetsete mõjude eelhindamist maapiirkondade probleemidega tegelemiseks nii Euroopa Liidu, riigi, piirkondade kui kohalike omavalitsuste tasandil

Regionaal- ja
Põllumajandusministeerium

Aitäh!

Kütuse varustuskindluse suurendamise investeeringutoetus

Uus meede MAK – 2024

- **toetatakse vähemalt 5000 liitri vedelkütuse hoidmiseks või ladustamiseks vajaliku ehitise ehitamist, masina või seadme ostmist** ja ka AdBlue vedeliku hoidmiseks või ladustamiseks vajaliku masina või seadme ostmist
- toetust saavad taotleda **põllumajandustootjad**, kelle omatoodetud põllumajanduslike toodete müügitulu on vähemalt 14 000 eurot
- toetuse maksimaalne suurus on 1 000 000 eurot ühe taotleja kohta ning **toetuse määr kuni 70%** toetatava tegevuse abikõlbliku kulu maksumusest
- taotlusi hinnatakse **kolme hindamiskriteeriumi** alusel – omafinantseeringu osakaal, investeeringu auskoht ja vedelkütuse hoidmise või ladustamise kogus
- taotlus peab saama vähemalt kaks hindepunkti
- **Investeeringu tuleb teha**, sh esitada kõik toetatava tegevuse elluviimist tõendavad dokumendid, ning võtta toetuse abil ostetud või ehitatud vara sihipäraselt kasutusse hiljemalt **30. septembril 2025.**
- toetuse eelarve on 5 000 000 eurot, **taotlusvoor avatakse 2024. aasta detsembrikuus**